

Sygn. akt **OS 16/21**

POSTANOWIENIE

Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie
z dnia (...)r.

w składzie:

Przewodniczący: r.pr. Jerzy Piskorski

Sędziowie: r.pr. Anna Jakubowska-Rybczyńska - sprawozdawca
r.pr. Beata Franus-Wyrwich

Protokolant: Szymon Michalak

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w dniu (...)r. sprawy ze skargi p. (...)na postępowanie radcy prawnego (...)na skutek dwóch odwołań z dnia (...)r. - wniesionego w dniu (...)r. - od postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (...)r., sygn. akt RD-(...)o odmowie wszczęcia dochodzenia wobec niepopelnienia przewinienia dyscyplinarnego

postanawia:

na podstawie art. 437 § 1 w zw. z art. 297 § 1 pkt 1, 4 i pkt 5 Kodeksu postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 534 ze zm.) oraz art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 75 ze zm.) uchylić w całości zaskarżone postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie o odmowie wszczęcia dochodzenia z dnia (...)r., sygn. akt RD-(...)i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

Przewodniczący:

Członkowie:

.....
Jerzy Piskorski

.....
Anna Jakubowska-Rybczyńska Beata Franus-Wyrwich

OS 16/21

UZASADNIENIE

Na posiedzeniu jawnym w dniu (...)r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie (zwany dalej: Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym) rozpoznał sprawę ze skargi (...)na podstępowanie radcy prawnego (...)na skutek dwu odwołań – datowanych na dzień (...)r. wniesionych do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie w dniu (...)r. – od postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie (zwanego dalej Zastępcą Rzecznika Dyscyplinarnego) z dnia (...)r., sygn. akt RD-(...)o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawie z uwagi na niepopelnienie przewinienia, tj. na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego w uzasadnieniu opisanego powyżej postanowienia wskazała na następujące: w oparciu o art. 6 KERP radca prawny, mając na uwadze treść roty ślubowania określonej w ustawie o radcach prawnych, obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami. Zgodnie natomiast z art. 11 KERP radca prawny obowiązany jest dbać o godność zawodu nie tylko przy wykonywaniu czynności zawodowych, ale również w działalności publicznej i w życiu prywatnym. Naruszeniem godności zawodu radcy prawnego jest w szczególności takie postępowanie radcy prawnego, które mogłoby zdyskredytować go w opinii publicznej lub podważyć zaufanie do zawodu radcy prawnego. Zgodnie natomiast z art. 12 ust. 1 KERP radca prawny zobowiązany jest wykonywać czynności zawodowe sumiennie oraz z należyłą starannością uwzględniającą profesjonalny charakter działania. Od radcy prawnego, świadczącego pomoc prawną, wymagana jest sumienność i najwyższa staranność wymagana od profesjonalisty. Zawodowy charakter działalności oznacza podwyższony zakres wymagań. Uzasadnione jest to zarówno doświadczeniem profesjonalisty, uzyskanymi przez niego najwyższymi kwalifikacjami, jak i posiadaną przez niego fachową, specjalistyczną wiedzą. Zgodnie z art. 7 ust. 3 KERP radca prawny nie może naruszać zasad etyki zawodowej i niewłaściwie wywiązywać się z obowiązków zawodowych w celu spełniania oczekiwań klienta lub osób trzecich. Radca prawny, świadcząc klientowi pomoc prawną, postępuje lojalnie i kieruje się dobrem klienta w celu ochrony jego praw (art. 8 KERP).

W toku postępowania sprawdzającego Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego ustaliła, że klientem radcy prawnego nie są Skarżący a Spółdzielnia. Radca prawny działa natomiast w celu ochrony interesów organów Spółdzielni, z którymi to działaniami - biorąc pod uwagę treść Skargi i wyjaśnień radcy prawnego - Skarżący się nie zgadzają. I tak zgodnie z art. 38 ust. 2 KERP radca prawny nie może w swych zawodowych wystąpieniach grozić postępowaniem karnym czy dyscyplinarnym. Reguły dotyczące zasad korzystania z wolności słowa i pisma odnoszą się tylko i wyłącznie do zachowań pozostających w związku z wykonywaniem zawodu. Z treści pisma kierowanego od radcy prawnego do Skarżących wynika, że radca prawny wzywał do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych radcy prawnego poprzez złożenie stosownego oświadczenia do Rady Nadzorczej Spółdzielni, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Po analizie treści pisma stwierdziła Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego, że zachowanie radcy prawnego nie narusza art. 38 ust. 2 KERP, gdyż w treści pisma radca prawny nie grozi postępowaniem karnym lub dyscyplinarnym a wskazuje, że sprawa może zostać przekazana na drogę postępowania sądowego. W zakresie zarzutu, że radca prawny wpływał poprzez wydawanie opinii na sposób podejmowania uchwał przez organy Spółdzielni, Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego wskazała, że rolą radcy prawnego jest służenie głosem doradczym. Świadczenie przez radcę prawnego pomocy prawnej, polega w szczególności na udzielaniu porad i konsultacji prawnych, sporządzaniu opinii prawnych. Radca prawny nie ma natomiast żadnego wpływu na stosowanie tych rekomendacji przez swoich klientów. Nie można zatem przypisywać radcy prawnemu odpowiedzialności za czynności podjęte przez organy Spółdzielni, w tym za treść czy skutek podjętych/niepodjętych przez nie uchwał. W odniesieniu do ewentualnego naruszenia przez radcę prawnego/Spółdzielnię przepisów dotyczących ochrony danych osobowych Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego poinformowała, że nie jest właściwa do podejmowania rozstrzygnięć w tym zakresie, a zawiadomienie w sprawie należy ew. kierować do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Od powyższego postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia (...)r. o odmowie wszczęcia dochodzenia Skarżący - których opisano we wstępie tego uzasadnienia, wnieśli odwołania. Dodatkowo wobec braku możliwości zapoznania się z pismem - odpowiedzią na zarzuty radcy prawnego (...)wnieśli o jego doręczenie i określenie terminu na złożenie uzasadnienia do odwołania. Zarządzeniem Przewodniczącego OSD przy OIRP w Lublinie z dnia (...)r. przedmiotowe pismo zostało

Skarżącym doręczone, po spełnieniu przez nich wymogów administracyjnych wynikających z odrębnych przepisów. Na rozprawie w dniu (...)r. Skarżący wnosili obszernie wyjaśnienia i dowody m.in. w postaci nagrań przebiegu Walnych Zgromadzeń Spółdzielni Mieszkaniowej w (...).

W trakcie posiedzenia przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie w dniu (...)r. Skarżący podtrzymali, iż nie zgadzają się z rozstrzygnięciem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego. Na rozprawie wnosili o ukaranie radcy prawnego, względnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Rozpoznając sprawę Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie zważył, co następuje:

odwołanie, a ściślej zarzuty w nim sformułowane zasługują na uwzględnienie.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w postępowaniu przed Zastępcą Rzecznika Dyscyplinarnego dopatrywał się błędów w przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, a zatem w ustaleniach przyjętych za podstawę orzeczenia, które miały istotny – zdaniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego wpływ na treść tego Postanowienia.

Zgodnie z art. 64 ust. 1 u.r.p. radca prawny podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swoich obowiązków zawodowych. Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 KERP naruszenie postanowień Kodeksu stanowi podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej. Jak wskazano powyżej, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny doszedł do przekonania, iż materiał dowodowy stanowiący podstawę rozstrzygnięcia wymaga istotnego uzupełnienia, które nie może być dokonane w toku postępowania przed Sądem, stąd decyzja o uchyleniu postanowienia i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania w oparciu o poniższe. Zdaniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego ponownie należy przeanalizować materiał dowodowy, w tym pismo skarżących oraz załączniki do skargi pod kontem ewentualnego naruszenia zasad etyki zawodowej.

W pierwszej kolejności odniesienia wymaga kwestia czy z toku postępowania przed Zastępcą Rzecznika Dyscyplinarnego dokonano ustaleń w przedmiocie jednej czy dwu skarg. W aktach znajdują się bowiem dwie skargi: pierwsza z dnia (...)r. uzupełniana przez jej autorów oraz z dnia (...)r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny nie widzi przeszkód by sprawy rozpoznawać łącznie, niemniej brakuje tak formalnej decyzji o połączeniu, jak i

prawidłowego ustalenia stron : skład osobowy autorów skarg jest odmienny (pierwsza skarga z dnia (...)r. nie była wniesiona przez (...). I tu wskazać należy na dwa skutecznie wniesione odwołania i prawidłowe zawiadomienie o rozprawie. Dodatkowo, jak wynika z materiału dowodowego, radca prawny odniósł się do jednej skargi o czym świadczy fakt, iż jego pismo jest datowane na dzień (...)r. (wpływ (...)r.), ale co przede wszystkim treść pisma radcy prawnego, w którym odnosi się wyłącznie do zarzutów ze skargi z dnia (...)r.

Podstawowe znaczenie zatem ma niewyjaśnienie- w ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego istoty zagadnienia. I tak w skardze z dnia (...)r. jej autorzy wskazują de facto na dwa zachwiania radcy prawnego a mianowicie: po pierwsze niezgodne z prawem pozyskanie ich danych osobowych i po drugie: ich zastraszenie pismem radcy prawnego (...), w którym żąda niezwłocznego skierowania pisma do Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej w (...) z jednoczesną informacją, że brak takiego działania spowoduje skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego. O ile ustalenia co do ostatniego zarzutu Okręgowy Sąd Dyscyplinarny podziela w całości i traktuje za własne, to wyjaśnienia wymaga fakt okoliczności, w których radca prawny został poinformowany o piśmie członków Spółdzielni do Rady Nadzorczej. Wydaje się, że w świetle wyjaśnień radcy prawnego do jego upublicznienia doszło na posiedzeniu Rady Nadzorczej, czemu przeczą skarżący - a zatem rozbieżność ta winna podlegać skonfrontowaniu albo podczas przesłuchania zainteresowanych albo na podstawie dowodu z dokumentu, a mianowicie protokołu z posiedzenia tego organu. Nie budzi w ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego wątpliwości fakt, iż radca prawny świadcząc obsługę prawną Spółdzielni miał prawo do pozyskania tego pisma wraz z danymi adresowymi, niemniej wyjaśnienia wymagają okoliczności tego pozyskania/upublicznienia, a zatem czy doszło do ujawnienia danych w sposób prawidłowy związany np. z wyjaśnieniem treści pisma i zarzutów przez właściwy organ spółdzielni, czy też pismo okazano radcy prawnemu niejako przy okazji. Powyższe wyjaśnienie tyczy zatem samego zachowania radcy prawnego. Aktualne pozostają natomiast ustalenia dotyczące możliwości ewentualnego zawiadomienia Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

W tym miejscu Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zwraca uwagę na kolejną sytuację, w której autorzy skargi nie otrzymali wglądu w materiał gromadzony w sprawie. Gdyby bowiem otrzymali pismo radcy prawnego sporne kwestie i faktyczny zakres skargi czy dwu skarg byłby wyjaśniony i sprecyzowany już na etapie postępowania wyjaśniającego;

istniałaby możliwość złożenia wniosków dowodowych, ich oceny i ewentualnego uzupełnienia. Istniałaby przede wszystkim możliwość dokładnego sprecyzowania zarzutów i ich skrupulatnego wyjaśnienia.

Nie może postawać poza uwagą Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego fakt, iż w uzasadnieniu do postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego skupiła się także na zasadach świadczenia pomocy prawnej, a zatem na treści skargi z dnia (...)r. Podkreślić należy, iż te ustalenia pozostają w zgodzie z oceną Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, bowiem ideą stosunku prawnego łączącego radcę prawnego i spółdzielnię jest dbanie o interesy formalno-prawne Spółdzielni i jej organów. Wykonywanie tej powinności może być niejednokrotnie rozbieżne z jednostkowymi oczekiwaniami członków Spółdzielni. Ocena pracy radcy prawnego jest dokonywana wyłącznie przez Zarząd jako stronę umowy i to wyłącznie do tego organu członkowie mogą zgłaszać ew. postulaty czy zastrzeżenia do tej pracy. Jeśli ich zdaniem obsługa prawna nie spełnia ich oczekiwań czy głos doradczy radcy prawnego działa na szkodę Spółdzielni mogą dać temu wyraz w corocznej ocenie Zarządu, nie zaś domagać się od radcy prawnego określonego zachowania. Dla porządku zatem należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 48 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 roku – Prawo spółdzielcze Zarząd kieruje działalnością spółdzielni oraz reprezentuje ją na zewnątrz, stąd też radca prawny legitymujący się pełnomocnictwem udzielonym przez Zarząd działała nie tylko w imieniu Zarządu, ale w imieniu i na rzecz Spółdzielni reprezentowanej z mocy ustawy przez Zarząd.

Analizując jednak treść skargi z dnia (...)r. oraz pisma z dnia (...)br. złożonego na rozprawie jako uzasadnienia do odwołania ideą skargi było wskazanie nie tyle na ocenę pracy radcy prawnego, co na sposób wykonywania obsługi prawnej widziany przez pryzmat zachowania radcy prawnego, które zdaniem skarżących godzi w normy opisane Zasadami Etyki Zawodowej. Skarżący na poparcie swoich twierdzeń złożyli nagrania z przebiegu Walnych Zgromadzeń Spółdzielni Mieszkaniowej w (...) z dnia (...)r. oraz (...)r. na których ich zdaniem doszło do naruszenia zasad wykonywania zawodu przez radcy prawnego (...). Wskazali, że nagrania te dokumentują tak aroganckie zachowania radcy prawnego w stosunku do członków obecnych na Zgromadzeniu, jak i manipulację przepisami prawa uniemożliwiającą im rozpoznanie wniosków czy ocenę składanych pełnomocnictw, czy wreszcie opisują zachowania radcy prawnego (...), którymi ten miał wchodzić w kompetencje przewodniczącego Zgromadzenia, a zgodnie z regulacjami obowiązującymi w SM w (...) radca prawny uczestniczy w Zgromadzeniu wyłącznie z głosem doradczym na wyraźną prośbę przewodniczącego Zgromadzenia. Tym samym w ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego zasadne jest przeprowadzenie dowodu z tych nagrań, bowiem jak wyjaśnili skarżący brak jest zatwierdzonego protokołu z przebiegu

tych zgromadzeń (a zatem jeśli nawet jest jakiś dokument, to nie ma on waloru dowodu w sprawie) wyłącznie na okoliczność zachowania radcy prawnego na tych Zgromadzeniach, a w szczególności czy owo zachowanie nie odbiegało od norm przyjętych i wymaganych od radcy prawnego, czy nie doszło do naruszenia kompetencji podmiotów poprzez wypowiedzi radcy prawnego (...)oraz czy wypowiedzi radcy prawnego nie godziły w dobra osobiste członków; czy zatem nie były personalnie nakierowane i czy sam sposób wypowiedzi nie godził w zasady wykonywania zawodu przez radcę prawnego.

Dodatkowo ustalenia te winny stanowić podstawę do odniesienia się doń przez radcę prawnego, tak by w sposób kompletny wyjaśnić stawiane w stosunku do radcy prawnego zarzuty.

W tym miejscu Okręgowy Sąd Dyscyplinarny dostrzega fakt składania przez autorów skargi czy skarg dokumentów kilku torowo, co nie znajduje jego zdaniem uzasadnienia, bowiem wszelkie dokumenty właściwie trafiają tak do sprawy, jak i mają nadany właściwy bieg; takie postępowanie z kolei stanowi duże trudności dla Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego.

Mając na uwadze podniesione okoliczności Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie orzekł jak w sentencji postanowienia.

POUCZENIE:

Postanowienie niniejsze jest ostateczne w toku instancji i nie przysługuje od niego środek odwoławczy – art. 426 § 1 k.p.k. w zw. z z art. 74¹ ustawy .

Przewodniczący

Członkowie

.....

.....

.....

Jerzy Piskorski

Anna Jakubowska-Rybczyńska

Beata Franus-Wirwich